

Hiinal on maailma sealihaturule suur mõju

Roomet Sõrmus

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja juhatuse esimees

Seoses sigade Aafrika katku (SAK) levikuga Hiinas on põllumajanduskoja poole üha enam pöördutud küsimusega, mis saab sealihaga hinnast Eestis? Panime kokku mõned arvud, mis aitavad paremini mõista sealihaturul toimuvat.

SAKi jõudmine Eestisse 2014. aastal on avaldanud kodumaisele sealihatootmisele väga suurt mõju. Statistikaameti andmetel toodeti 2014. aastal Eestis 48 700 tonni sealihaga, 2017. aastal oli toodang vaid 38 400 tonni. 2018. aastal sealihaga tootmine Eestis pisut suurenes, ulatudes 41 900 tonnini. Võrreldes 2014. aastaga toodeti möödunud aastal Eestis 14% vähem sealihaga.

2014. aasta märtsi lõpu seisuga kasvatati Eestis 367 600 siga, selle aasta märtsi lõpu seisuga oli sigade arv 301 800 (18% vähem). Võrreldes möödunud aasta sama ajaga on sigade arv tänavu kasvanud ligi 3%, võrreldes 2017. aasta märtsi seisuga, mil sigade arv oli kõige väiksem, on arvukus kasvanud 7,2%.

Kui veel 2014. aastal suutsime kodumaise sealihaga katta 100% Eesti tarbimise mahust, siis 2017. aastaks oli sealihaga isevarustatuse tase langenud 72%-le. Siiski tuleb silmas pidada, et sealihaga tarbimine on Eestis suurenenud – 2014. aastal tarbiti Eestis 48 700 tonni sealihaga, 2017. aastal oli sealihaga tarbimise maht 53 700 tonni. 2018. aasta kohta pole tarbimise andmed veel teada, aga juhul kui sealihaga tarbimine on jäänud 2017. aasta tasemele, siis suutis Eesti möödunud aastal kodumaise sealihaga katta ligi 80% tarbimise mahust.

Sealihaga import Eestisse on kasvanud. Kui 2017. aastal veeti Eestisse 23 464 tonni sealihaga, siis 2018. aastal juba

25 397 tonni. 2018. aastal imporditi kõige rohkem sealihaga Saksamaalt (5819 tonni ehk 23% kogu sealihaga sisseveost), Poolast 5155 tonni ehk 20% ning Taanist 4952 tonni ehk 19,5% sealihast. Belgia, Soome ja Hispaania moodustavad sealihaga koguimpordist igauks 7–8%. Eesti ekspordis mullu 12 168 tonni sealihaga.

SAKi levik Hiinas on selle aasta alguses oluliselt tõstnud nõudlust ja sealihaga hinda Euroopa Liidus. Eesti E-kategooria sealihaga kokkuostuhind oli selle aasta alguses 142 €/t, aprilli lõpus aga juba 153 €/t. Seega on sealihaga tootjahind aasta algusest suurenenud ligi 8%.

Hiina on maailma suurim sealihatootja, aga ka maailma suurim sealihaga importija. 2017. aastal toodeti Hiinas 46% maailma sealihaga toodangust. Suuruselt teise tootja, Euroopa Liidu sealihaga toodang moodustas 20% maailma kogu toodangust.

2018. aasta lõpus ulatus Hiinas peetavate sigade arv 360 miljonini. Rabobanki hinnangul võib olla nakatunud 150–200 miljonit siga ja Hiina sealihaga tootmine võib 2019. aastal võrreldes möödunud aastaga väheneda umbes 30% võrra. Hiinas oli aprilli lõpuks leitud 118 katkujuhtumit 28 provintsis. Ligi miljon siga on haiguse leviku vältimiseks hukatud. SAK on levinud ka Vietnamis ja Mongooliasse. Ameerika seakasvatajad kasutavad Hiinast pärit sööta, mistõttu kardetakse SAKi levikut USAsse.

Hiina on Euroopa Liidu jaoks kõige olulisem sealihaga eksporditur. Euroopa Komisjoni andmetel läks 39% Euroopa Liidu sealihaga ekspordist selle aasta alguses Hiinasse. 2019. aasta esimese kahe kuu jooksul kasvas sealihaga ekspord Hiinasse 13% võrreldes möödunud aasta sama ajaga.